

# NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

**Megjelen vasárnaponkint.**

**Előfizetési árak:** Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.  
**Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

**dr. Franciscy Lajos.**

Társ szerkesztő:

**dr. Kaszala János.**

**Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.**

**Hirdetések árai:** Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szögig 4 kor., minden további szó 4 fl.

## A néppárt a népért. Szózat a néphez.

II.

Az országos néppártnak a szociális tevékenység nagy és fontos szempontjaival kiegészített programja országszerte méltó feltűnést keltett. Az elfogulatlan politikai körök egyértelműen ismerik el ennek a programnak népművelő vonatkozásait, egyértelműen vallják, hogy *korszerű* politikát csak az azon elvek alapján lehet folytatni, melyek ebben a szózatban vannak körvonalozva.

Mi e mellett még azt is állítjuk, s lelünk teljes meggyőződésével valljuk, hogy a *magyar nemzeti* politikának a területét, az ezen szózatban lefektetett elveken és az itt kidomborított tevékenységen kívül, máshol hiába keressük. Magyarország nemzeti jellegének megóvása és fentartása csak ezen az alapon lehetséges. Hogy ez az alap, a keresztény elvek talaján szilárdult meg, az csak azt bizonyítja, hogy mint mindenütt a művelt világon, úgy nálunk is *a keresztény szellemű politikai irány egyet jelent a nemzeti iránynyal és megfordítva.*

De beszéljen most már maga a program, melynek szociális vonatkozó részét a maga teljes egészében adjuk.

### Jogvédelmi intézmények.

Legfőbb törekvésünk, hogy a haza kisembereinek minden jogai biztosítottassanak s anyagi gyarapodásuk előmozdítottassék, hogy így egyrészt az egyéni jog biztonságában, másrészt a polgárok anyagi függetlenségében találja az állam fennáll-

hatásának szilárd alapkövét. Evégből követeljük a közigazgatás javítását. Kivánjuk, hogy a polgárok jogai és érdekei a közigazgatási hatóságoknál nemzetiségi különbség nélkül támogatásban részesüljenek és hogy a nép ne legyen zaklatásoknak kitéve. Egyenesen a közigazgatás feladatává kell, hogy tétessék a nép anyagi érdekeinek szemmel tartása.

Tapasztalva, hogy a gyülekezési és egyesülési szabadság elvének törvényben való biztosítása dacára is a polgárok ebbeli jogaik érvényesítésében sokszor akadályoztatnak, követeljük a kérvényezési, a gyülekezési és egyesülési jognak határozottabb törvényes szabályozását és biztosítását. Kivánjuk azt is, hogy a hatóságok és közegei szigorúan ellenőriztessenek, hogy a büntetések alkalmazásával vissza ne élhessenek s hogy az esetleges visszaélések kérielhetetlenül megtoroltassanak.

A közérdek szempontjából szükségesnek tartva a közpénzek becsületes kezelését és a takarékos gazdálkodást, követeljük, hogy a miniszterek, államtitkárok és főispánok kedvezményes nyugdíjai töröltessenek s nyugdíjuk a rendes nyugdíjszabályzat szerint állapítottassék meg. Ha pedig a miniszterek, államtitkárok és főispánok állásuktól megválnak és más állami vagy közigazgatási hivatalba lépnek, csupán az elfoglalt állás után járó fizetést igényelhessék.

A nép anyagi jólétének biztosítására első teendőnek az igazságtalan és elviselhetetlenül terhes adórendszerünk gyökeres reformját tartjuk. Az adózási terhek igazságosabb felosztása céljából hozassék be a fokozatos (progresszív) adórendszer, készítettassék új, igazságos kataszter. Szállítottassék le a földadó, valamint az utadó s adóztassék meg

jobban a börze. Az adóköteles, de eltított jövedelmek kipuhatólandók és megadóztatandók.

Követeljük az állami és minden egyéb a közérdeklőséget rontó szerencsejátékoknak, főleg az osztálysorsjátékoknak annak idejében leendő eltörlését.

Kivánjuk a fogyasztási adó rendezését, különösen a legszükségesebb és nélkülözhetetlen fogyasztási cikkek (hús, bor, sör, só stb.) adójának leszállítását, továbbá, hogy a fogyasztási adók adassanak bérbe a községeknek és szövetkezeteknek. Követeljük, hogy az örökösödési illetékek igazságosan szabályoztassanak. Ha pedig megszűnik a földterhermentesítési járulékok, az ne terhelje jövőben az ingatlanokat és semmiféle címen se legyen az szedhető.

A szegényebb osztályok terheinek az adóreform útján történendő könnyítésen kívül a népművelés fontos követelménye a létminimum adómentessége s az otthon (homestead) védelme. Alkotni kell olyan törvényt, mely szerint vidékenként meghatározott nagyságú ingatlan, — olyan, mely egy család fentartására elegendő, — továbbá egy meghatározandó ingóság sem adó, sem egyéb tartozás fejében sem meg nem terhelhető, sem el nem árverezhető.

De az adóreform terén mindez még elégtelen. A nép érdekében magát az adóvégrehajtási szigorot is enyhíteni kell. Az adóvégrehajtás legyen díjmentes, szükséghelyzetben pedig (betegség, halál, nagy csapás, nagyszámú családtag, rossz termés stb.) adóhitelezést vagy adóelengedést kell nyújtani. Az adókövetés és adókezelés pedig legyen egyszerű és áttekinthető, hogy a legegyszerűbb polgár is lássa, hogy milyen címen mennyi adót kell fizetnie. Az adókövetések elleni felszólamlások

## A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA

### Monika hercegnő.

— Irta: dr. Zsedényi Emil. —

A ki tudja, hogy hogyan keletkeznek a regények és a színművek, az elképzelheti, minő gazdag és változatos anyagot fog szolgáltatni 100 év múlva a regény- és színműirodalomnak a szász király legfiatalabb leányának, Monika hercegnőnek a története.

Köztudomású, hogy a kis hercegnő édes anyját, a toskanai nagyherceg leányát, ez idő szerint Toselli asszonynak hívják. Az sem titok, hogy minő izgalmas harc folyik a hercegnőért Toselli asszony és a szász királyi udvar között. Apa és anya viaskodnak a gyermekért. Az apa a gyermeket birni akarja természetes szülői szeretetből, nevelési és családi érdekekből, az anya a gyermeket nem akarja odaadni — számításból.

Ebből a dióhéjba szorított történetből bőven fog táplálkozni egykor a regények krónikája és a színművek meseje. A XXI. század elején „Monika hercegnő“ fogják adni a nagy városok színpadain, körülbelül ilyen mesével.

A szász királyi udvar és Montignoso grófnő között titkos szerződés létezik. Az udvar lekötötte magát, hogy a grófnőnek évi 30,000 márka apanaszt fizet. Ennek ellenében a grófnő köteles a gyermeket rangjához illően neveltetni 6 éves koráig. A nevelés és a gyermek feletti felügyelet Schandau bárónéra van bízva, a ki külön tiszteletdíjat kap a drezdai udvartól.

Meg van határozva a dadák száma, a kik tulajdonképen szintén az udvar alkalmazottjai. Montignoso grófnő személyzete 6 tagból áll, ezek közül 3 a grófnő személyes szolgálatára áll, 3 pedig Monika hercegnő mellé van kirendelve.

Schandau bárónét maga a grófnő választotta ki a gyermek nevelésének vezetésére. A drezdai udvar a bárónőben nem bízik meg teljesen, ámbar nincs oka a bizalmatlanságra. Gyanússá teszi azonban a bárónét az a körülmény, hogy nagy odaadással ragaszkodik a volt trónörököséhez, a kinek a barátságát élvezi.

György király, midőn a bárónét a hercegnő nevelőnőjének kinevezi, gondoskodik arról, hogy a gyermek környezetében legyen valaki, a kiben a szász udvar föltétlenül megbízhatik. E végből Hirschler asszonyt, egy magasabb rangú állami tisztviselőnek az özvegyét rendeli ki a báróné mellé szolgálattételre.

Hirschler asszony, mielőtt elfoglalná helyét Lindauban, a hol akkor Montignoso grófnő tartózkodik, szigorú utasításokat kap a királytól arra nézve, hogy pontosan figyeljen meg mindent, a mi a grófnő környezetében történik, s minden héten titkos értesítést küldjön a király magán-titkárjának, gróf Schössernek.

Montignoso grófnő Lindauból átköltözködik Firenzébe. Vele megy természetesen Schandau báróné és Hirschler asszony is. Az élet a via Ticinón meglehetősen egyhangú. A grófnő zenével és festéssel tölti az időt. Olykor kikocsizik, de ezt nem teszi valami szívesen, csak éppen hogy orvosai tanácsát kövesse, mert tudja, hogy állandóan detektívek ólálkodnak a háza körül, a kik őt sétakocsizásában is kísérik.

A grófnőt végre is annyira idegessé teszi a körülötte gyakorolt folytonos kémkedés, hogy abbahagyja sétatit, bezárkózik lakóházába, senkit sem fogad, mert mindenki gyanus neki.

Egy napon kezébe veszi az egyik firenzei lapot és azt olvassa benne, hogy Toselli zongoraművész, egyéb foglalkozására nézve dalszínházi énekes és festő, szűkebb körű elite társaság előtt hangversenyt fog rendezni. A nyugtalan természetű nő, a kit a szobai magány szörnyen üntat, elhatározza, hogy részt vesz a hangversenyen.

határideje pedig naptárilag meghatározott, változás alá nem eső időponthoz köthessenek.

A végrehajtási törvény egyébként általában is revizióra szorít. Az eljárás emberségesebbé és állandó fizetéssel bíró végrehajtók alkalmazásával olcsóbbá teendő. Szigorúan betartandó, hogy a házitűzhely, a foglalás alól kivett ingók végrehajtás alkalmával bírói zár alá ne vétessenek. Ha pedig végszükség esetén az ingók árverése el nem kerülhet, az lehetőleg a közönség által könnyen hozzáférhető árverési csarnokokban történjenek.

A népvédelem szempontjából szükséges továbbá, hogy a szegények úgy egyesek, mint a hatóságok visszaélései ellen ingyen jogvédelemben részesüljenek. Évek óta a néppárt azon dolgozik, hogy népszövetséget teremtsen, mely tanácssal látja el és jogvédelemben részesíti a népet. Kívánjuk ugyancsak a szegények jogvédelme érdekében kisebb ügyekben az ambuláns bíróság intézményének behozatalát.

Követeljük a büntetőjog reformja terén a női becsület nagyobb védelmét, a sajtó visszaéléseinek megszüntetését, különösen a magánbecsület s a családi tűzhely ellen intézett támadások szigorú és gyors megtorlását, a becsületsértés és rágalmozás szigorú büntetését. Követeljük a nyomorban elkövetett elemiszerek lopásának enyhébb büntetését. A család, melynek meghatározása tágabb legyen, valamint az uzora pedig hivatalból legyen üldözendő. A család, a sikkasztás, a hamis bukás a hitelezők kijátszásával egyetemben szigorúan büntetessék. Az elemiszerekkel és italokkal elkövetett csalás, s ezeknek hamisítása nemcsak pénzbírsággal, hanem egyúttal szabadságvesztéssel s az illetők nevének közzétételével s nyilvántartásával büntetendő. Az elemiszerek hamisításának meggátolása s áruknak mesterséges megdrágítása megakadályozása végett pedig szigorúbbá kell tenni az ellenőrzést.

A fogyasztó közönségre kártékony kartellek, trösztök, ringek állami felügyelet alá véve szabályozandók. Gondoskodni kell arról is, hogy az elemiszerek és fűtő anyagok mesterségesen meg ne drágíthatassanak. A gabonaneműek árának üzleti érdekek szerint való leszállítása, vagy felferése meggátolása céljából pedig sürgetni fogjuk a fedezetlen határidőzlet eltörlését.

#### Népjóléti intézmények.

A szegény embernek legnagyobb gondját az elemezésen kívül a lakáskérdés képezi. Követeljük tehát, hogy a szegény nép olcsóbb lakásokhoz jusson s legyenek a lakások az egészségi köve-

Ügyesen maszkirozza magát, úgy hogy nem lehet ráismerni s azután Schandau báróné kíséretében elmegy a hangversenyre.

Mikor az egyfogatú bércocsi a via di Ticino 18. számú házától a firenzei kis redout felé, a hol a hangverseny lesz, elrobog, abban a percben egy motorbicikli is megered s az egyfogatúnak a nyomában jár. A biciklin Aلدorfer detektív ül, a drezdai udvar kéme. Aلدorfer a hangversenyen is részt vesz, s azután visszakíséri a grófnő kocsiját. A detektív állandó összeköttetésben van Hirschler asszonnyal, a ki őt a grófnő minden elhagyásáról előre értesíti. A hangversenyen semmi különös dolog nem történik. Ilyen értelmű tudósítás megy másnap Hirschler asszonytól Drezdába.

A következő napokban a grófnő nagyon szóval, látszik rajta, hogy töri magát valamin. Egyszer csak hivatja Schandau bárónőt és hosszasan tanácskozik vele. A tanácskozás kifolyásaként Toselli meghívást kap Montignoso grófnőhöz egy esti előadásra. Ekkor a grófnő már vonzalmat érez a művész iránt, s ez mint világlátott, tapasztalt ember a hiszterikus asszony érzelmeivel könnyen tisztába jön.

Toselli látogatásai ismétlődnek, a grófnő hajlandósága a művész iránt nyílt titokká lesz a házbelielk előtt, s a dologról a szász udvar is

telményeknek megfelelők. Akadályoztassék meg az ugynevezett lakásuzsora.

A minden téren elharapódzott uzsora úgy is óriási pusztítást visz végbe a népben. Legyen tehát hivatalból üldözendő az áru, termény és állatuzsora egyaránt. Az uzsora kipuhatólására, üldözésére, nemkülönben szigorú büntetésére minden törvényes eszközt fel kell használni, ha népünket ki akarjuk szabadítani az uzorások karmai közül.

Teljes szigorral kell ellenőrizni a zálogházakat is s le kell szállítani a zálogházi kamatlábat. A hamistanuzás és a hamiseskü, szintén nincs kellő erélyvel kipuhatóva és büntetve, azért ez irányban is követelünk szigorúbb törvényes intézkedést. Hasonlóképp szigorú törvényt kell hozni a leánykereskedés ellen, mely szegényfoltja minden keresztény kulturállannak.

Nemzeti becsületünk, sőt nemzeti létünk követeli a kivándorlási törvény revízióját s egyúttal a házra kártékony elemek bevándorlásának megszüntetését, amely kérdésekkel együtt rendezni kell a toloncügyet, valamint az illetékeség megállapításának kérdését.

Népünk jölete érdekében igyekezni fogunk az alkoholizmus terjedését is megakadályozni. Szigorúan kívánjuk megbüntetni az italmérés tekintetében elkövetett visszaéléseket s követeljük, hogy az italmérési jogok egy kézben ne halmozódhassanak össze. Az italmérési engedélyek pedig a községeknek és szövetkezeteknek kívánatára feltétlenül megadassanak.

Mint ahogy országunk ereje a földmivelő népben áll, a mostoha viszonyok közt tengődő gazdatársadalom megerősítését elsőrangú nemzeti érdeknek tartjuk. A gazdatársadalom erősítése céljából kívánunk okszerű parcellázást és telepítést, apró és középbirtok-bérletrendszer létesítést, valamint a közös bérlet intézmények okos megvalósítását is. De természetesen a divatos telekuzsorát elítéljük s ennek meggátolására törvényhozási intézkedést kívánunk.

Ugyancsak a gazdatársadalom érdekében szükségesnek tartjuk, hogy a földbirtokosok hiteligenyeiket épp olyan könnyen elégíthessék ki, mint a kereskedők, ezért követeljük a föld- és birtokhitel megkönnyítését, támogatását és a földtehermentesítést. Viszont a gazdatársadalom érdekében áll, hogy a birtokok gazdaságilag káros alapozása törvényhozásilag megakadályoztassék.

A nép érdekeit jobban biztosító gazdasági politikán kívül gazdatársadalmunkat minden lehető módon is támogatni kell. Fell kell szabadítani a munkászeket. Kívánjuk a két éves katonai szol-

ertesül. Aلدorfer detektív és Hirschler asszony mindent elkövetnek, hogy a művészt a grófnő házatól különféle ürügyek alatt távol tartsák. Ez azonban nem sikerül, mert Schandau bárónő is beleszeret Tosellibe, s az ő tanácsára a grófnő Hirschler asszonyt eltávolítja a házból.

Toselli a grófnőt csak eszközül akarja felhasználni egy botrányos kalandra s a grófnő vagyonának és évi apanázsának megszerzésére. Ő Schandau bárónőhöz vonzódik, s most mind a ketten szövik a szerencsétlen, önmagáról teljesen megfélemedezett asszony ellen az ármány hálóját.

A szász udvar kétségbe van esve, Aلدorfert Londonba küldi, hogy ifj. Scherlock Holmes a híres londoni detektívtől támogatva, akadályozza meg a grófnőnek Tosellivel való egybekelését. A két detektív nagyszerű fortélyokat gondol ki az egybekelés megállítására, de az angol törvények végre is módot nyújtanak a két „jegyes“-nek a polgári kötés eszközzésére.

Schandau bárónő ezalatt Fiesoleban villát bérel az új pár számára, Monika hercegnőt pedig egy Firenze melletti kis városban egy jómódú polgári családnál rejti el.

A drezdai udvar fölháborodása leirhatatlan. Most már legalább Monika hercegnőt kell megmenteni minden áron. A detektívek egész raja

gálatot. Követeljük, hogy a hadsereg földmivelő tagjai aratás idején a lehetőségig szabadságotlansanak, a póttartalékosok pedig ne sorszám, hanem családi állapotukra való tekintettel hívassanak be. A katonai szállításoknál vétessenek első sorban figyelembe még pedig közvetlenül a termelők, kiknek érdekében terményértékesítő szövetkezetek is létesítendők. Azon terményekkel pedig, melyekre a hadseregnek szüksége van, a termelő adója egy részét törleszthesse.

Kívánjuk hogy a titkos refakciák eltörlőttessenek. A nagy vállalatoknak nyújtott refakciák helyett közérdekű tarifa kedvezmények adassanak. Közraktárak építtessenek. Gondoskodni kell jó szárazföldi és vízi utakról is, meg a közönség érdekeinek megfelelő jó és gyors szállítási eszközökről.

Első sorban a gazdatársadalom érdekében kívánjuk azt is, hogy mentől több hitel, fogyasztási és terményértékesítő kellőleg szervezett szövetkezet alakíttassék. Ismertessék el a földmivelők érdekszövetkezetei létesítésének és az ezek szerint való csoportosulásnak joga. A mezőgazdasági érdekképviselet törvényes szervezést nyerjen a földművelési kamarák létesítése által. A mezőgazdasági munkások viszonyainak ellenőrzésére pedig az iparfelügyelet módjára mezőgazdasági felügyelet szervezendő.

Követeléseink egy másik nagy része a hazai, különösen a kisipar támogatására irányul, mely válságos helyzetben van s küzködik a csendes kímulás ellen. Követeljük tehát az ipartörvény revízióját, a kisipar hathatós állami támogatását, az ipari szakképzettség megkövetelése által a szabadipar korlátozását. Az iparkamarák a kereskedelmi kamaráktól elválasztandók. Oda kell hatni, hogy iparnyersanyag-beszerző, értékesítő és fogyasztási szövetkezetek létesüljenek. Kívánjuk továbbá az otthoni bérőipar (sitz-rendszer) viszonyainak, valamint a fegyenciparnak rendezését s hogy a kisipar is részesüljön a közszállításokban.

A munkásosztály helyzetének javítása és viszonyának rendezése szintén fontos állami és társadalmi szükség. Az államnak kötelessége gondoskodni, hogy semmi érdekszövetség és szervezet az egyéni jogot és szabadságot terrorizmus által ne sértse és ne veszélyeztesse, de másrészt szükséges, hogy a munkás-szakszervezetek létesítésének és a szakszervezetek szerinti csoportosulásnak joga törvényileg elismertessék. Kívánjuk a munkáskamarák létesítését a munkás és munkaadók közötti viszályok elintézésére.

Kívánjuk az éjjeli női és gyermekmunka

lepi el Firenzét és a felsőolaszországi tavak környékét, mert a nyomok arra vallanak, hogy a kis hercegnő ott tartózkodik. Hiába való minden kutatás, Schandau bárónő mindig újabb és újabb rejtekhelyet talál a gyermeknek, utaztatja Olasz- és Franciaországban, a detektívek minden fáradsága kárba vész.

Évekig tart a hajsza a gyermek után, a diplomacia közbeveti magát, a bíróságok Toselliéket a hercegnő kiadására ítélik, rendőrök hatolnak be a fiesolei villába, de a gyermek csak nem kerül meg. Végre Toselliék és Schandau bárónő is belefáradnak a súlyos gondokba s a zaklatásoktól megtörve nagy összeg fejében késznek nyilatkoznak a hercegnőt a drezdai udvarnak átadni. Kétszáz ezer márka ennek a szülői nagylelkűségnek az ára.

Ekkor azonban Toselli pokoli tervet eszel ki. Egy veronai kishivatalnoknak négy éves árva-ját Fiesoleba hoztatja, s azt adja át Monika hercegnő helyett a szász királyi ház embereinek. Az igazi Monika hercegnőt pedig tovább is gondosan rejtegetik. Ennek még sarcolási eszköznek kell lennie jó sokáig, hogy szűnes legyen a XX. század ezen gyalázatos büntényének a krónikája.

A kicsértelt gyermekek között feltűnő hasonlatosság van, úgy hogy az Hirschler asszonyt

betiltását s a női munkaidő rövidebbre szorítását. A gyermek munkaideje is mentül rövidebb legyen. A gyermekek 15-ik életévük előtt gyári munkába ne állhassanak s csak koruknak, szellemi képességüknek s testi fejlődésüknek megfelelő munkára alkalmaztathassanak. A gyárakban és munkatelepeken pedig szigoruan kell ügyelni az erkölcsi és közegészségügyi követelményekre, a gyermek lelki és testi épségére s az iparfelügyelőket is utasítani kell eme követelmények szigorú ellenőrzésére. Követeljük, hogy az iparostanoncok vallásos oktatásban és nevelésben részesíttessenek s egyuttal gondoskodni kell arról is, hogy ugy az ipari, mint a földművelő iskolákban az oktatás és népnevelés a gyakorlati életnek s a XX. század követelményeinek megfelelő legyen. Amint hogy általában szükséges, hogy a népiskolákban a gazdasági, illetve ipari ismeretek fokozottabb mérvben taníttassanak.

Követeljük a hatósági munkásközvetítők felállítását, munkás és cselédotthonok létesítését. Követeljük a jelenlegi munkásbiztosítási törvény kiegészítését a rokkantság és aggság, valamint a munkaképtelenség eseteire.

A munkás lelki és testi jólétének megóvása céljából hathatósan fogjuk sürgetni a teljes vasárnapi munkaszünetet, hogy annak áldásaiban mindeki részesüljön s kívánni fogjuk a munkaszünet kiterjesztését a kereszténység legfőbb ünnepeire is. Ugyancsak ezért kívánjuk vasár- és ünnepnapokon a korcsmák bezárását.

Követeljük végül a közegészségügyi törvény revízióját, különösen a szegény és munkásosztály közegészségügyi érdekeinek hatásos védelmét, emberbaráti intézmények felállítását, valamint a szegényügyi rendezését.

Ezek azok a főbb teendők, melyeket a népsúlyos helyzete s az idők járása sürgősen követelnek s melyeknek megvalósítását pártunk programjának egész szelleme sürgeti. Nem feledkezünk meg ezek mellett természetesen ama nagy kulturális feladatokról sem, melyeknek felkutatására sokszorozott szükség van akkor, mikor széleskörű demokratikus reformok előtt állunk, mikor tehát a népet, a munkásosztályt az iskolán kívül is ismeretekkel gazdagítani s a romboló tanokkal szemben a keresztény igazságok s a józan tudás fegyverével erősíteni kell. A néptermészetes vezetői helyzetének javítását kötelességünknek ismerjük s nem tudjuk eléggé hangsúlyozni ennek fontos kulturális jelentőségét. Ezért, mikor a hitvallásos tanítók anyagi helyzetét is mentül előbb legalább olyanná kívánjuk

tenni, mint az állami tanítóké, még határozottabban fogjuk sürgetni programunkhoz hiven (3. p.) a kath. autonomia mielőbbi megvalósítását és a katolikus lelkészi kongrua rendezését, hogy akik a kulturális feladatok oroszlánrészét teljesítik s akik, mint tudva van, a szociális munka mezején is a nép élén fáradoznak, legalább a művelt embar megélhetési eszközeivel rendelkezzenek.

Politikánk mindeme pontja az evangélium elveinek követelménye. A krisztusi igazságok ereje lüktet bennünk. Ezt az erőt akarjuk belevinni a társadalomba, a nemzet testébe, hogy az élni s fejlődni tudjon. Joggal számítunk tehát mindenkire, kinek keblét őseink példájára a kereszténység és haza szeretete összeforrva tölti be. Álljon mindenki pártunk zászlója alá, mely a nemzeti tradíciók vérrel szentelt földjéből nőtt ki, lobogóját azonban a modern idők szele lengeti. Hegyén hitünk, reményünk és szeretetünk színeiben tündöklök s bennük is gyökeredzik törekvésünk: keresztény ország erős és boldog néppel!

**Vasúti közgyűlés.** Nyitra megye törvényhatósági bizottságának f. h. 30-ára kitűzött őszi rendes közgyűlését bátran lehet vasúti közgyűlésnek mondani. A 136 pontból álló tárgysorozatnak jelentékeny részét vasúti ügyek alkotják, s ezek fontosságra nézve is erősen kidomborodnak. Vármegyei segélyt, vagy annak a felemelését egyszerre három engedélyes is kér. Legjobban csodálkozunk a vagsellye-negyedi h. é. vasút engedélyesének a kérésén. A szeptember 11-én tartott közgyűlés az említett vasútra 20.000 koronát helyezett kildatásba, de bizonyos kikötésekkel. Feltéve, hogy az engedélyes (Pongrácz Kálmán) a kikötéseknek megfelelő s beigazolta a beigazolandókat, az volna most a természetes eljárás, hogy a kildatásba helyezett összegnek a megszavazását kérje. Ő azonban mindjárt annak az összegnek a felemelésére ugrik át! Következik azután 21 községnek vasúti hozzájárulás iránt hozott határozata 11 tárgysorozati pont alatt. Nem kell bizonyítani, hogy a vármegyére nézve ezidőszerint a nyitra-lévai vasút bir legnagyobb jelentőséggel. Ennek az ügye is fel van véve a vasúti közgyűlés tárgysorozatába.

## Mi van az 1848-ik XX. tvcikkben ?

IV.

Kifejtettük, hogy a viszonyosság és egyenlőség elvének, mely az 1848-ik XX. tvcikk 2. §-ában

kezén egy kis, csillag alakú vörös foltot. Ugyanilyen folt volt Monika hercegnő kezén is. Hirschlernek most még nagyobb csodálkozás fogta el.

Néhány nap mulva az asszony éppen a szobájában olvasgatott, midőn betoppantott hozzá egy kiélt arcú, kopott ruhájú delnő, a kiről lerit a nyomorúság. Schöndau bárónő vagyok, mondotta. Ne vessen rám követ — folytatta — érzem, hogy nem sokáig hurcolom az élet terhét, van azonban egy titkom, s ezt nem akarom magammal vinni a sirba...

Monika hercegnő, a kinek a lakodalmára készülődik Szászország, nem György királynak a gyermeke... Monika hercegnő jelenleg gróf Wittenberg Frigyesnél nevelőnő...

Megsemmisítve haligatta Hirschler asszony a bárónőt, a ki elő tanukat nevezett meg, s okmányokat terjesztett elő.

A királyi házból készülő nászból semmi sem lett, az ál Monika hercegnő bárónői rangot kapott s egy gyároshoz ment feleségül. Az igazi királyi sarj pedig születéshelyére Lindauba költözött, s ott a világról lemondva, a jótékony-ságnak szentelte életét.

A XXI. század regényei és színművei nem szünek meg százfeleképen variálni a hercegnő élettörténetét. Gomba módra fognak szaporodni az irodalmi művek: Monika hercegnő. Regény 3 kötetben. Színmű 5 felvonásban.

az „ország rendje és békeje“ érdekében kimondatott, nincs, nem is lehet jogmegszüntető ereje a katolikus egyházra nézve, hanem igenis jogkiterjesztő ereje van, s ebben a jogkiterjesztésben részesülnek a mindkét vallású protestánsok, az ó hitű görögök és az unitáriusok.

Nagy kérdés, hogy miben áll, tüzeten szólva, az a jogkiterjesztés, melynek részeseivé lettek az említett vallásfelekezetek? Abban áll az, hogy a katolikus egyház és az ezen törvényben említett felekezetek között a jogviszonyok az egyenlőség és a viszonyosság alapján szabályoztassanak. Úgy, hogy ha bármely törvény a katolikus egyház érdekeinek és jogainak oltalmat nyújt, ugyanolyan oltalmat nyújtson az a felekezeteknek is.

Ne legyen szabad olyan intézkedéseket beiktatni a törvényekbe, melyek csak a katolikus egyháznak kedveznének, míg a felekezeteket azokból a kedvezményekből kizárnák.

Érintetlenül hagyja tehát az 1848-iki törvény a hitelveket, melyek egyáltalában nem tartoznak a törvényhozás fóruma elé. Érintetlenül hagyja a katolikus egyháznak közjogi helyzetét mindazokban a kérdésekben és viszonyokban, melyekben a katolikus egyháznak a felekezetekkel, s ezeknek a katolikus egyházzal semminő érintkezése nincsen.

Nem vonatkozik tehát a törvényben kimondott egyenlőség és viszonyosság a katolikus egyház azon intézményeire, melyekhez hasonlókkal a felekezetek már alapszervezetöknél fogva sem bírnak, minő például a primási méltóság. Annál kevésbé vonatkozik a katolikus egyház azon jogviszonyára, mely az apostoli főkegyúri jogból származik. Minden olyan jog, legyen az akár a katolikus egyháznak, akár a felekezeteknek a joga, mely a katolikus egyházat a felekezetekkel viszonyba nem hozza, nem képezi a szóban forgó törvény 2. §-ának tárgyát. A felekezetek ezen törvény alapján épp úgy nem követelhetik a katolikus egyház bármely közjogi intézményének a megszüntetését, vagy megváltoztatását, mint a hogy a katolikus egyház nem emelhet szót ezen törvény értelmében a felekezeteknek törvényekben biztosított autonómiaja ellen.

A törvénynek ilyen magyarázatához klasszikus érveket szolgáltatnak azok a protestáns főrendek, a kik a javaslat tárgyalásánál felszólalva, annak igazi értelmét minden kétséget kizárólag világították meg.

Gróf Teleki Domokos, a kire már a 3-dik paragrafus magyarázatánál is hivatkoztunk, így szólott: „Itt nincs szó azon elvekről, melyek egyik, vagy másik vallásbeli felekezetnél divatoznak; a viszonyosság azon pontokat illeti, hol a két különböző vallás egymással érintkezésbe jő. Ekkor az egyiknek épen oly joga legyen, mint a másinak“. Például felhozta a vegyes házasságokat. „Ha az apa katolikus, ne legyen minden gyermek katolikus, mert különben a két vallás között nem volna kölcsönösség és viszonyosság, és a katolikus vallásnak a protestáns vallás alárendeltetnék“.

Báró Vay Miklós koronaőr ugyanebben az értelemben magyarázza a törvényben kifejezett viszonyosságot és egyenlőséget.

„A 2. §. által csak az céloztatik“, úgymond, „hogy az általános elv mondassék ki, mely a bécsi és linczi békekötésekben említettik, mely elfogadott és kimondatott ő felsége által a mult országgyűlésen, ugyanazon általánosságban, melyben itt felhozatik“.

A bécsi és a linczi békekötésekben, melyekre báró Vay Miklós hivatkozik, biztosítottatik a protestánsoknak a teljes vallásszabadság; a „mult“ országgyűlésen pedig, mely alatt az 1843/4-diki diétát kell érteni, a vegyes házasságok és az átterések a protestánsok javára a vallásszabadság elve alapján szabályoztatnak.

E szerint tehát az 1848-iki XX. tvcikk 2. §-a szintén a vallásszabadságot mondja ki, s ebből

is, a ki a gyermek átadásánál szintén jelen volt, teljesen megtévesztette.

Nem sokára ezután Montignoso grófnő meghal, Toselli és Schandau bárónő megszerzik a szerencsétlen asszony vagyonát és elverik. Monika hercegnőt, mint vagyontalan árvát álutakon egy felsőolaszországi árvaházban helyezik el. A gyermek ott nő fel s ott képezik is ki nevelőnővé.

II. Albert király alatt a szegénysorsú nevelőnő Drezdába kerül. Ott épp akkor nagy készülétek folynak a király legifjabb nővérének Monika kir. hercegnőnek esküvőjére, a kit Vilmos württembergi herceg vesz el.

A menyasszony kelengyét egy előkelő drezdai cég állítja ki. A kelengyét magában foglaló kirakatban ott van a menyasszony arcképe is. Tudjátok, kihez hasonlít a menyasszony? mondja egyszer valaki egy nagyobb csoport előtt, mely éppen a kelengyét nézegette. A Wittenberg gróf nevelőnőjéhez, felelte Hirschler asszony, a ki szintén jelen volt a csoportban.

Hirschler asszony mindennapi vendég volt gróf Wittenbergék házában, jól ismerte a nevelőnőt, s az a nagy hasonlatosság, mely az állítólagos Monika hercegnő és a nevelőnő között létezett, szegyet ütött a fejébe. Egyszer éppen ebédnél ültek a gróféknál, midőn a nevelőnő ruhájának ujján a rávarrott csipke fellebbent s láthatóvá tett a leány

kifolyólag megállapítja az a katolikus egyháznak és a felekezeteknek egymáshoz való viszonyában a jogegyenlőséget. Ennyi az, a mi ebben a törvényben foglaltatik, egy betűvel sem több.

### El a darabontokkal!

A mai, veszélyektől környezett politikai helyzetben is bizonyosra vehető, hogy az alkotmánybiztosítékokról szóló törvényjavaslatok rövid időn belül törvényerőre fognak emelkedni.

Kizártnak kell tartanunk azt a lehetőséget, hogy az országgyűlési tárgyalás ezen javaslatok jogvédő erejét meggyengíti. Sőt inkább, ha a parlament változtatásokat eszközöl a javaslatokon, azok csak olyan természetűek lehetnek, hogy még inkább kedvezni fognak a törvényhatósági önkormányzatnak. Megszűntnek tekinthetünk ennélfogva minden bizonytalanságot arra nézve, hogy a szóban forgó javaslatok a törvényhatósági szervezetben gyökeres változtatásokat idéznek elő.

A főispánok kivételes hatalmának megszüntetésével egyidejűleg, rendkívül tágas hatáskörrel, jeles jogokkal ruházta fel a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztéséről intézkedő javaslat a vármegye első tisztviselőjét, az alispánt. Ezekben a jogokban osztozkodik vele a törvényhatósági bizottság.

Tekintsünk el attól, hogy ennek a javaslatnak gyenge oldalai is vannak, minő például az, hogy a szabadságot és póttartalékos katonák behívására vonatkozó rendeletek ellen irányuló panasz, meg nem szünteteti az illető rendeletek végrehajtását, vegyük készpénznek azt, hogy ezen javaslat intézkedései minden irányban teljes alkotmányvédelmet nyújtanak a nemzetnek, akkor is mitől függ ennek a védelemnek a hatályos volta? Első sorban a vármegye tisztviselői karától.

Régi sarkétel az, hogy a legkitűnőbb törvények értékét is nagy részben az emberek határozzák meg, a kik a törvények végrehajtásával megbíznak. A jó végrehajtó közeg a rossz törvényből is tűrhető jogszabályt tud alkotni az élet számára, míg a rossz közeg a jó törvénynek a célját is meghiúsíthatja. Láttunk erre példát a legutóbbi nemzeti küzdelem idején, a mikor egy-egy erős alispán és a vele tartó törvényhatósági többség a rettenetesen rossz 1886. XXI. t.-cikk intézkedései ellenére hatalmasan tudta visszaverni, hatályukban megakasztani és megbéni a darabont kormány támadásait.

Azért ne ringassuk magunkat illúziókban aziránt, hogy most már az új törvény alaposan betömi azokat a réseket, melyeken át a törvénytelen kormány az ő rendeleteit, határozatait, biztosait a törvényhatóságok nyakára küldöztette. Ha jó lesz a vármegyék tisztviselői kara, ha lesz benne törhetetlen alkotmányos érzület, mindennek felett álló hazafiság, bátor és meg nem félemlíthető cselekvési erély, akkor az új törvény valóban erős bástyája lesz az alkotmánynak.

De csak legyen a tisztviselői kar s mindekelőtt az alispán gyenge és ingatag jellemű ember, legyen titkos, vagy nyílt híve a bukott rendszernek, legyen ügyetlen kontár a hatásköréhez tartozó ügykezelésben, az új törvény leg-hathatósabb rendelkezései irott malasztanak maradnak.

Mert elemezzük csak meg egy kevéssé azt a jogkört, melyet az új törvény a főispánról az alispánra, illetőleg ennek helyettesére átruház. Ezen törvény alapján a panasz joga megilleti a törvényhatósági bizottság közgyűlését, vagy a törvényhatósági bizottság tagjainak legalább felét együttesen. A törvényhatósági közgyűlés összehívása az alispánnak, vagy helyettesének a kötelessége. Ha ezek nem teljesítik a kötelességüket, a törvényhatósági bizottság közgyűlés nélkül is a saját kezdeményezéséből tesz lépéseket a bírósági eljárás folyamatba tétele iránt.

A törvényhatósági bizottság tagjainak ez a joga olyan becses jog, hogy szinte csodálkozva nézzük annak a magyar törvénykönyvbe való becikkelyezését, az elméletben ez a jog páratlanul áll, de gyakorlati értékkel az csak a kisebb terjedelmű törvényhatóságokban fog birni. A nagy vármegyékben ezt a jogot nem lesz lehetséges érvényesíteni. Ki hiheti el például, hogy Nyitramegyében a 600 bizottsági tagnak felét, tehát 300 tagot alkotmányvédelmi célból össze lehetne gyűjteni, vagy őket együttes panaszemelésre birni — a tisztviselők közreműködése nélkül.

A lefolyt nemzeti küzdelem legválságosabb időszakában jelentékeny tisztviselői támogatás mellett és igazán nagy erőfeszítéssel 126 szavazatot tudtunk összehozni, s ez a szám abban a percben, melyben a tisztviselői támogatás megszűnt, 80-ra olvadt le. Hát tessék egy ilyen vármegyében rátámaszkodni arra a jogra, mely az új javaslatban a törvényhatósági bizottság fele részének a panaszemelését biztosítja!

S ebben a helyzetben lényeges változást még az sem idézne elő, ha a küszöbön álló törvényhatósági választások alatt egytől-egyig csupa független és feltétlenül megbízható ember jutna be a bizottmányba, a mi pedig ki van zárva.

Az új törvény keretében e szerint még nagyobb jelentőséggel fog birni az a körülmény, hogy minő emberek kezében lesz a közigazgatási ügyvezetés. Jó tisztviselői kar ezzel a törvényvel bevehetetlen erőt építhet a vármegyei önkormányzat védelmére egy bitorló kormány ellen; gyenge, hazafiatlan, haladó párti hajlamokkal bíró tisztikar mellett ennek a törvénynek alkotmányvédő és biztosító ereje számtalan esetben precárius lesz.

S azért, ha közörömmel üdvözölték a törvényhatóságok hazafias elemei Gróf Andrássy Gyula javaslatát, ha azoknak itt Nyitramegyében is örülni tudunk mindnyájan, a kik az alkotmányvédelem idején keserű fájdalommal tapasztaltuk, mily bitang módon garázdálkodhatik az önkény a törvény és jog örve alatt: szedjük össze erőnket, gyullasszuk lángra lelkesedésünket, hazaszeretetünk tüzet, s egészítsük ki az új törvény jogrendjét azokkal az életfeltételekkel, a melyek nélkül ez a jogrend a benne rejlő hatalmas erőt ki nem fejtheti.

Válasszunk a jogtisztelenten, az alkotmány biztosításának szempontjain nyugvó törvény örök és végrehajtójává jogtisztelő és alkotmányos érzületű tisztviselői kart, mely ennek a törvénynek sáncait harc idején előre tolja, s ha kell életével is megvédi. El tehát a darabontokkal!

## Ujdonságok.

### A néppárt értekezlete.

A Nyitramegyei Néppárt a budapesti központi pártvezetőség részvételével gróf Hunyady László orsz. képviselő elnökle alatt f. hó 25-én a törvényhatósági választások ügyében Nyitrán értekezletet tartott, melyen a tagok nagy számban jelentek meg.

Az országgyűlési néppárti képviselők közül az elnökön kívül jelen voltak: Ajtics-Horváth Dezső, Bresztyenszky Kálmán, dr. Csernoch János, dr. Ernszt Sándor, Jánoky-Madocsányi Gyula, dr. Kovács Pál, Rakovszky Béla.

Az értekezlet behatóan megbeszélte a napirendre kitűzött tárgyat s kerületek szerint állapította meg jelöléseit. Ezek kizárólag azokra a kerületekre, illetőleg helyekre vonatkoznak, melyekre nézve az október 2-ikán tartott pártközvetési értekezleten jelölés nem történt.

Az értekezlet végén az elnök meleg szavakkal köszönte meg a háziurnak Nemcsék Ferenc prépost kanonoknak vendéglátó szíveségét, a ki már évek során át változatlan jóindulattal bocsátja úri házat a pártértekezletek rendelkezé-

sére. Az értekezlet az elnök szavait nagy tisztelettel fogadta, s a házi urat, valamint a népszerű elnököt is lelkesen megéljenzte.

### A kath. legényegylet jubileuma.

Mult vasárnap, folyó hó 20-án ülte meg a nyitrai kath. legényegylet fennállásának 25-dik évfordulóját.

Az emlékező ünnepre több társaság is elküldte a képviselőit. Így képviselve voltak a budapesti központi, a privigyei, trencsényi, báni, nagykanizsai és nagytapolcsányi egyesületek. A volt elnökök és alelnökök közül megjelentek Schwertsig Antal, dr. Teszelszky József, Hevera János, Czeizel Antal, Csefalvay Aladár.

Az ünnep a városházán tartott közgyűléssel vette kezdetét, melyet Szmida Kálmán kiszuteca-ujhelyi esp.-plebános volt alelnök nyitott meg. Ezután az egész közönség ünnepi díszmenetben az irgalmas nővérek templomába vonult, a hol dr. Teszelszky József orsz. képviselő szt. beszédet mondott, gróf Batthyány Vilmos koadjutor püspök pedig szt. misét celebrált.

Az istentisztelet után folytatódott a díszgyűlés a városházán, a hol most Csitáry Béla orsz. képviselő és Hevera János mondtak beszédet. Déliben bankett volt a katolikus kör helyiségében, este pedig sikerült színelőadás fejte be az ünnepséget.

Maradandó becsü eredménye az egyesület jubileumi ünnepének az a kitűnően sikerült kiállítás, mely az egyleti házban van elhelyezve, s melyben a város közönsége egy hét óta gyönyörködik. Az egylet volt és jelen tagjai állították ki munkáikat, termékeiket, melyek egytől-egyig díszere válnak a magyar iparnak, vagy pedig annak szép és jogos reményét rejtik méhökben.

Lehetetlen neveket említenünk azok közül, a kik dicséretet érdemelnek, mert akkor az összes kiállítókat fel kellene sorolnunk. Mégis ha van a jószágban és a csfnban is fokozat, akkor kétségtelenül a bőr iparosok munkáit illeti meg a legmagasabb fokú elismerés. Nagyon figyelemre méltók a rézművesi és a fadaragászati termékek is.

A kiállításban néhány társaság is részt vett, s ezek közül a rajeci és trencsényi egyletek tárgyai keltek fel a legelőtűnést. A rajeci egylet faragott tálcái és kasettáiból a közönség számos darabot megvásárolt.

A kiállítás életrevaló eszméje s ügyes rendezéseért nagy elismerés illeti meg Fülkorn Jenő nyitrai káplánt az egyesület vezető szellemét, a ki fiatal korát felülmúló körültekintéssel s lan-kadatlan buzgalommal intézi az egylet ügyeit, folytonos sikerek kíséretében.

A nyitrai egyházmegye s első sorban a központi fiatal papjai lélekemelő szociális apostolkodást folytatnak. A keresztény szociális egyesületben dr. Kaszala János fejt ki páratlan tevékenységet, a nővédő egyesületben Krájszovics István lelkesedése és ügybuzgalma munkálkodik a keresztény szellemű cselédnevelés nehéz feladatai körül.

Észszel, szellemi erővel bőven megáldott, tevékeny fiatal emberek, a kik a munkában keresik örömeiket, osztályrészt. Ilyenek által ujlhat meg a föld színe.

Dr. Tóth János siremlékére ujabban Kompánék József, nagysándori esp.-plebános 5 K.-t küldött. Ezt hozzáadva a legutóljára kimutatott 2488 K.-hoz, lesz 2493, azaz kettőezer-negyszázkilencvenhárom korona. Hálásan köszönjük. Alkalomszerűnek véljük e helyen felemlíteni, hogy a kegyeletünk központjában álló sir halottak napján szépen fel lesz disztve és kivilágtva.

Nyugdíjbizottsági ülés. A nyitraegyházmegyei papság nyugdíj-segélyalapjának központi bizottsága f. hó 22-én gróf Batthyány Vilmos dr. koadjutor püspök elnökle alatt gyűlést tartott. Jelen voltak: Belak József, dr. Franciscy Lajos, Gyurcsánzky Demeter, Hayek Vince, Kelecsényi Béla, Kútvaszer István, Mihálik József, Nemcsék Ferenc, dr. Puchovszky Balint, Steffel Ede, Szteszkál József, dr. Teszelszky József. Elmaradásukat kimentették: dr. Chorényi József, dr. Dudek János, Gáli József, a póttagok közül Hatrik József.

A tárgyalás során az elnök bejelentette, hogy Czeizel György ideiglenesen nyugalmazott esp.-plebános újra alkalmazást nyert. Ennélfogva nyugdíját a bizottság november 1-től kezdve be-szűntette.

Kardoss Géza kolosi plebános súlyos betegsége alapján mint ezidő szerint munkaképtelen nov. 1-től ideiglenesen nyugdíjaztatott. Gáspár Lajos trencsényhosszúmezői plebános pedig ugyan-

csak egészségi okokból 1908. január 1-től a véglegesen nyugdíjazottak közé vétetett fel.

Sztarinszky Pál volt drietomai s. lelkész hosszan tartó betegsége miatt ideiglenesen nyugdíjba helyeztetett. Bossányi József volt nyitrai plebánosnak és Tomann János volt viszócsonyi adminisztrátornak nyugdíj felemelés, illetőleg nyugdíj segély iránti kérelmét a bizottság az alapszabályok értelmében teljesíthetőnek nem találta.

A nyugdíj-segélyalap bevételei 1906. január 1-től 1907. jan. 1-ig 9750 kor. 89 fillért tesznek ki, a kiadások 5673 kor. 75 fill.-re rúgnak. A 4077 k. 14 fill. maradványból 3000 k. tökesítettik.

**Egyházmegyei hírek.** Bende Imre nyitrai püspök Kondor István székesegyházi kanonokot oldalkanonokká és Schmidt Leó szentszéki jegyzőt titkárává nevezte ki. — Blazsek Lajos frivaldnádasi plebános megkapta a harmatosi plebániái javadalmat, s Harmatosról Benes József ideiglenes plebánoshelyettes ugyanazon minőségben Frivaldnádasra helyeztetett át.

**Személyi hír.** Takács Menyhért jászóvári prépost f. hó 19-én rokonai látogatására Nyitrára érkezett, s néhány napot városunkban töltött.

**Királyi kitüntetés.** A király Fülöp Arthur alezredesnek a katonai érdemkeresztet adományozta.

**Aranylakodalom.** Id. Seide Róbert a gr. Csáky-féle uradalom nyug. erdőmestere f. hó 18-án szűk családi körben ünnepelte nejevel s. Huber Zsuzsannával kötött házasságának 50-ik évfordulóját. Az aranylakodalmas házaspár frigyét a kisuczajhelyi plebánia templomban Szmda Kálmán esp. plebános áldotta meg.

**Kinevezések.** Az igazságügyminiszter Wagner János nagytapolcsányi járásbírói díjnyokot az érsekújvári járásbíróshoz irnokká, a pénzügyminiszter Ville A. Lajos trencsényi kataszteri kezelőt ideiglenes minőségű pénzügyi fogalmazóvá és földadó nyilvántartási biztossá nevezte ki. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter Maliska Károly okl. tanítót a kunfalvi állami elemi iskolához rendes tanítónak nevezte ki; Smehil János kunfalvi áll. iskolai tanítót pedig a tóprónai áll. elemi iskolához helyezte át.

**Az állandó választmány ülése.** Nyitra vármegye törvényhatósági bizottságának folyó évi őszi rendes közgyűlésében elintézendő tárgyak törvényeszerű előkészítése végett az állandó választmány folyó évi október hó 28-án délután 10 órakor tartja ülését a vármegyei székház nagytermében.

**Hivatalvizsgálat.** Sándor Géza nyitrai tsvszék elnök a múlt napokban megvizsgálta az érsekújvári kir. járásbíróshoz ügykezelését, s azt teljes rendben találta.

**Halálozás.** Ismét egy igaz ember, egy munkás, törekvő derék iparos, keresztény szociális tevékenységünk és mozgalmaink egyik érdemes osztályrészese felett kell kibontanunk gyászfatyulunkat.

Arnold Bálint nyitrai bádógos mester Nyitra városi képviselő, iparkamarai és iskolaszéki tag f. hó 24-én életének 66. évében a halotti szentségek ájtatos felvétele után csendesen elhunyt.

Arnold Bálint évek óta vezető embere volt a nyitrai iparos-osztálynak. Becsületessége, szakértelme, üzleti vállalkozásainak és munkájának szolid volta, megbízhatósága tiszteltté tették őt az iparos körökben épp úgy, mint a nagyközönség előtt. Mely vallásos meggyőződésének erejét, a keresztény szellemű társadalmi munkálkodás iránti érdeklődését és ügybuzgalmát ismerni tanultuk a nyitrai katolikus legényegyesületben, melynek egyik megalkotója, sok éven át világi elnöke, mindvégig áldozatkész támogatója volt. A keresztény munkásegylet szervezéséből s ügyének előmozdításából is kivette a maga tiszteltreméltó részét.

Hálás kegyelettel adózunk emlékének, melyet el nem muló értékkel bíró tettek koszorúja övez és sokáig őrizni fog.

A boldogultat neje született Novotny Józsa, gyermekei Gyula, Mariska férj. Szurmay Józsefné, Béla, Berti, férj. Hrabéczy Beláné, Géza, József, Sándor és nagyszámú rokonság siratja. Temetése f. hó 26-án ment végbe, az engesztelő szent mise pedig f. hó 28-án reggel 9 órakor fog a szent Ferencrendiek templomában a Mindenhatónak bemutatni. Az ő. v. f. n.!

**Képviselői beszámoló.** Emödy József a szenici kerület országgyűlési képviselője f. hó 20-án beszámoló beszédet mondott Szeniczen.

**A nagysurányi cukorgyár jubileuma.** A nagysurányi cukorgyár 1882-ben került a mostani részvénytársaság kezébe. Ezen a negyedszázadon át sok száz és száz embernek adott kenyeret. Az emlékezetes jubileum alkalmából a gyár tulajdonosai a hivatalnokok és munkások közül azokat, a kik 20 éven túl állanak a gyár szolgálatában, jutalomban részesítették. Körülbelül 60,000 kor. került kiosztásra. F. hó 20-án az igazgatóság a tisztviselők részére társas ebédet s utána táncmulatságot rendezett.

**Kibékülések a bíróság előtt.** Dr. Halász Gyula, ügyvédjelölt még a múlt nyár folyamán tettelegesen bántalmazta Szántó Jakab polg. iskolai igazgatót. E miatt Szántó feljelentést tett Halász ellen, a kit könnyű testi sértés vétségével vádolt. Folyó hó 22-én volt ez ügyben a tárgyalás, mely a felek kibékülésével végződött. Halász bocsánatot kért Szántótól s a nyitrai izr. főjegylet javára 100 koronát tett le, mire Szántó a feljelentést visszavonta. — Ugyancsak kibéküléssel végződött a Neumann-Benedek-féle ügy, melynek szintén becsületsejtés és patália volt a tárgya. Benedek nyilvánosan megkövette Neumaunt, s ezzel a Tóth Vilmos-utcai pofokodás a feledésnek adatott át.

**Néppárti értekezlet Trencsénben.** A trencsényi néppárt október 24-én Zsolnán tartott értekezletén tárgyalván a főispán és alispán közötti viszályt, az alispán viselkedésében kísérletet lát a Szalavszky-Osztrólczi rendszer fölélesztésére, bizik a belügyminiszter erélyében, hogy e viszályban nem engedni semmi idegen, nem vármegyei befolyás érvényesülését, mely a Szalavszky-Osztrólczi rendszer életre keltésére törekszik.

**Feljelentés cimbitorlás miatt.** Tóth Lajos nagytapolcsányi főbíró biztatására br. Steiger Gyula bárói cimbitorlás miatt feljelentette a Sárffón lakó Leonárdi nagybirtokost. Leonárdit felmentették azon mentés alapján, hogy ő senkitől sem kívánja és követeli a „méltóságos“ címet, de viszont arra senki sem kényszerítheti, hogy ellene protestáljon, ha valaki vele megtiszteli, mint a tapolcsányi főszolgabíró és plebános úr sem szokott protestálni a „nagyságos“ cím ellen, pedig nem kir. tanácsos még. Talán lehet még mindakettő azzá, ha a koalíció „a pokol legmélyesébe fenekére kerül“ és utána olyan Bánffy vagy Fejérváry féle kormány fogja intézni az ország sorsát; Nyitrai megye gyeplőit pedig a Stummer család fogja tartani kezében.

**Templomszentelés.** A radosóczi plébániához tartozó vidováni fiókközség újraépült templomának múlt vasárnap f. hó 20-án volt a felszentelése. A lélekemelő szertartást Csernoch János dr. prelátus-kanonok, a szakolcai kerület orsz. képviselője végezte.

**Birtokcsere.** Báró Stummer Sándor, nagybodoki nagybirtokos megvette Adler Áron nezsettei 400 holdas birtokát 240 ezer koronáért.

**Részleges tisztújítás.** Érsekújvár város képviselő-testületének f. hó 15-én tartott közgyűlésén az üresedésben volt első tanácsnoki állásra Druga József, a pénztári ellenőri állásra Berkesi János, szamtisztnek Bresztyák Pál, irnoknak Baji János választott meg. Feltűnést keltett, hogy a tisztújító közgyűlésről, melyen Turchányi Ödön alispán elnökölt, a képviselő testületnek a gazdaosztályhoz tartozó tagjai távol maradtak. Pedig okosabb lett volna elmenni oda, akkor talán az ügynevezett intelligenciának nem jutott volna eszébe, minden ok és cél nélkül, sőt minden ok és cél ellenére az alispán mellett

tüntetni, a mely furcsaságon az érsekújváriak közül, mint onnét írják nekünk, még most is sokan nevetnek, még többen álmélkodnak.

**Uj alkotmánypart Trencsénmegyében.** A „Vágvölgyi Lap“ írja, hogy Trencsénmegyében egyesek uj alkotmánypart alakításán fáradoznak. A nevezett lap egyúttal jelenti, hogy az ő értesülése szerint az Országos Alkotmánypart az uj alakulást nem veszi tudomásul, sőt azt a jelenlegi trencsénmegyei alkotmánypart elleni támadásnak fogja minősíteni. Az uj kísérletezés nyilvánvalóan azoknak a dissidenseknek a műve, a kik az alispán kérdésben a part zömével egyet nem értenek.

**Utazási kedvezmények a Budapesten** megnyílt nemzetközi balesetügyi, iparegészségügyi és munkásjóléti kiállítás alkalmából. A Budapesten a városligeti nagy iparcarnok helyiségeiben rendezett nemzetközi balesetügyi, iparegészségügyi és munkásjóléti kiállítás látogatásának megkönnyítése érdekében a kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr megengedte, hogy a kiállítás megtekintésére Budapestre utazó gyárosok, iparosok, munkavezetők, művezetők, iparossegédek és tanoncok, végül ipari és gyári munkások úgy Budapestre, mint a vissza történő utazáskor egy személy, mint gyorsvonatokon az első kocsiosztályban második osztályú, a második kocsiosztályban harmadik osztályú egész menetjeggyel, a harmadik kocsiosztályban pedig második osztályú feláru menetjeggyel utazhassanak. Az esetleg társaságban Budapestre érkező látogatókat a kiállítás igazgatósága készségi fogja a kiállítás megtekintésénél kálauzolni. A szóban forgó kedvezmények igénybevételére jogosító igazolványok a pozsonyi kereskedelmi és iparkamaránál kaphatók, ilyenek azonban csakis a fentebb felsorolt igényjogosultaknak adhatók.

**Szappangyártási szaktanfolyam.** A magy. kir. technológiai iparmuzeum folyó évi december hó 1-től 1908. évi április 30-áig tartó szappangyártási és zsiradék ipari kiállítás rendez. Ezzel kapcsolatban egy november hó 15-én megnyíló és 1908. évi február 15-ig tartó egész napos szappangyártási tanítási tanfolyamot szervez, a melyen szappangyárak tulajdonosai és üzemvezetői továbbá képzettebb szakmunkások vehetnek részt. E tanfolyam célja a szappaniparosokat a tudományos alapon álló különféle mivelbontási eljárásokra tanítani és őket laboratoriumi gyakorlatokkal foglalkoztatni. A géptan elemei, a könyvvitel-tan, a szappanos műhely egészséggtana, a kémiai vizsgálati módok ismerttetése kiegészítik a tanterv szerint a szappaniparosoknak szükséges ismereteket. A beiratkozás november hó 5-éig történhetik a m. kir. technológiai iparmuzem igazgatóságánál személyesen vagy írásban. A beiratkozásnál igazolandó: 1) legalább 18 éves életkor, 2) bemutatandók a végzett iskolai bizonyítványok, 3) hitelesen bizonyítandó, hogy jelentkező legalább 2 évig a szappan- és zsiradékgyártásban gyakorlatilag dolgozott. Tanítási díj nincsen.

**Köszönetnyilvánítás.** A nyitrai ker. munkásegylet zászlószentelése előtt gyűjtő-íveket bocsátott ki, melyeken az itt felsorolt gyűjtők a következő összegeket szolgáltatottak be: Varga István 1 kor., Koczurek Antal 34-40, Richter Lajos 29-80, Jankovics Pál 22-80, Hruska János 14-60, Kaszala János 103-—, Juhari Károly 21-80, Ruzs István 22-—, Gonda István 24-40, Bednaro-vics Agoston 34-40, Nagybiacssei honleányok 38-20, Hodecsék József 13-70, Gonda István 2-—, Barinka Nándor 13-60, Perniczky Imre 2-60, Opold János 13-10, Szabó Imre 21-10, Braun György 28-80, Nengebauer Kálmán 1-—, Valovics Gyula 4-—, Javorovszky István 7-70, Gul-yás Jakab 11-10, Balázs Piri Ferenc 2-90, Forró Lajos 7-—, Gabula István 2-—, Vasák Győző 6-12, Lancsek József 7-—, Hiba Pál 4-40, Horeczky Rezső 15-60, Gammel József 3-—, id. Horeczky József 11-80, ugyanaz 11-30, Jenisz Mihály 11-70, Vrbny Pál 14-40, Marischler Ferenc 5-—, Alföldi Gyula 3-70, Csernyánszky József 1-—, Horinka Ferenc 1-70, Wéber Miklós 9-30, Horeczky Rezső 2-—, Kender Mihály 15-—, Javorovszky István 4-40, Vrbny Pál 8-20, Jankovics Pál 6-—, Barinka Nándor 4-—, Braun György 1-—, Kaszala János 29-60, Ezen-kívül a következők adakoztak a zászlószögek beküldése alkalmával s egyéb címen: Bende Imre megyés püspök 100 kor., nyitrai Székeskáptalan 100 kor., Kondor István, Turchányi Ödön 50 kor., Gr. Batthyány Vilmos dr. püspök koadj. Besztercebányai sz. egyes., Csippék Sándor, Nyitrai Iparbank, Ker. betegsegélyző egyl., Kottosovszky Alajos, Keresk. és Hitelintézet, Nyitrai Néppark, Steiner Gyula, Nyitrai Takarékpénztár, NN. 20 kor., Krajsovics István 15 kor., Árpád gőzm. igazg., Aujesky József, Babó Emil dr., Bezák István Ferenc dr., Biringer Ferenc dr., Budai II. ker. szoc. egy., Egyenesty Abel, Faschler Ferenc, Freisberger Győző, Gazd. egyes., Grusz N., Huszár István, Nyitr. Ipartestület, Juhari Károly, Kaszala János dr., Kecskeméti k. szoc. egy., Ker. nővédő egyes., Kispesti k. sz. e., Kőbányai k. sz. egy., Kolozsvári k. sz. e., Kutvasser István, Mihálik József, Munkásbiztosító pénz-tár, Nagyroszói k. sz. e., Nemcsék Ferenc, Német István, Paschek Győző, Puchovszky Bálint dr., Rasskó Timót, Rauscher Ernő, Riszner Károly, Ronchetti József, Ronchetti Oszkár, Szteszkál József, Tatai k. sz. e.,

Ürményi k. sz. e., Vagner József, Veszprémi ker. sz. e. 10 kor.; Bartha János, Linezmayer Antal 6 kor.; Arnold Bálint, Bocz Antal, Bory György, Bpest-angyalföldi k. sz. e., Bpest-józsefvárosi k. sz. egy., Budaörsi k. sz. e., Csentes József, Csernyák József, Egri k. sz. e., Eleki k. sz. e., Fellner Jakab, Halecius Alajos, Hromy Antal, Kassaujfalusi k. sz. e., Kisbéri k. sz. e., Kubinyi Endre, Magyarokanizsai k. sz. e., Markovics Sándor, Munkások rokk. és nyugdíjgyelete, Pécsi ker. sz. e., Pokorny Ven- cel, Pullmann János, Risnyovszky János, Sarmaságh Géza, Sáfár Antal, Szabó Imre, Újpesti k. sz. e., Verebely Géza 5 kor.; Belák József, Bicskei k. sz. e., Cse- renyey István dr., Fák Ferenc, Glósz Lipót, Greschner Ede, Könyvi k. sz. e., Mihalovics Ede dr., Papp Ferenc, Pritz László, Radimerszky Pál, Riszner Gyula, Sovanez János, Szikora József, Szteszkál Lukács, Unzeitik József, Velesey Antal, Zólyomi k. sz. e. 4 kor.; Bedna- rovic Agoston, Blaskó József, Bükkösi k. sz. e., Csef- falvay Aladár, Csernyák Rezső, Furdá Károly, Gálya József, Herald Gyula, Juresa Mihály, Kalocsai k. sz. e., Kacsok Ferenc, Kocsal Tamás, Minárik András, Mud- roch István, Neugebauer Nándor, Pécs Ede, Petkes Géza, Sárny Béla, Sáfár József, Sumichraszt József, Tamaskovics Mihály, Weigl Antal 3 kor.; Javorovszky István 2 kor. 50 il.; Balázs Ferenc, Barinka Nándor, Bartha Géza, Bártfay Kálmán, Braxator Ferenc, Cse- rnyey József, Dobrovodszky Lázár, Durdy József, Em- hoff János, Felix Ferenc, Gombárik István, Hromy Endre, Hajtmann István, Hanusz Antal, Horinka Fe- renc, Jankovics József, Jadorovszky István, Jedlicska Gyula, Jeney János, Karvay N., Kiss István, Kiss Jó- zsef, Kralik Antal, Kmettykó Pál, Kvassay József, Lan- csek József, Lehoczky József, Milecz Mihály, Neuge- bauer Kálmán, Pauer Antal, Peterka Adám, Piaček Károly, Pamfner Antal, Pamfner József, Prihoda Lajos, Rábakóczi ker. sz. e., Remes István, Rippa Gottlieb, Ruz Gusztáv, Ruz István, Simek Antal, Sinczell Fe- renc, Siso Antal, Stefánik József, Szabó Szaniszló, Szé- chényi Sándor, Szlezák János, Szőke Antal, Tótos Ist- ván, Valasek Mihály, Váczy János, Vasák Tamás, Va- sák Győző, Velesev Ferenc, Viola Béla, Viola Endre, Virszik Gyula, Vrbny Pál 2 kor. Jászapáti ker. sz. e. 1 kor. 95 il. — Mindezen nemeslelkű adakozóknak ez uton is hálás köszönetet mond az egyesület elnöksége.

**Egy virágszalat!** A József kir. herceg szanatorium egyesület (Budapest IV. Lónyay u. 47) halottak napján újra főhívással fordul a ma- gyar társadalomhoz, hogy egy szál virág árát ajánlják föl a szegénysorsú tudósbetegek megmen- tésére. Az egyesület a kivándorlás után Magyaror- szág legnagyobb vérvesztésége, a tudósvész ellen folytat szívós küzdelmet. Hazafiás magyar szívvvel kéri emez embermentő munkának legkörültekint-őbb lelkes támogatását. Augusztai főhercegnő kö- vetkező jelége, melyet az egyesület vezérszillag-ként követ: „A legnagyobb boldogság abban rej-lik, hogy szenvedő embertársaink kinjait csillapit- suk és nyomorát enyhítsük“, a legszebben fejezi ki azt a nemes emberbaráti célt, melynek érde- kében az egyesület lankadatlanul fáradozik. Tel- jesítsük tehát az egyesület kérését, ajánljuk fel egy virágszálnak az árát. Halottainkat meg nem rövidítjük ezzel, az előkőn pedig segítünk.

**Egy család szerencsétlensége.** Báró Steiger szeptencujfalusi nagybirtokosnak kálmán- falvi bérlője néhány évvel ezelőtt a berlini gyors- vonaton revolverrel vetett véget életének. F. e. okt. 23-án pedig az özvegye sebesen hajtván a lovát haza, kifordult, miközben az egyik ló a fejére hágtott és kioltotta az életét. A még egy évig tartó bérigazgatást az ő veje fogja tovább vezetni. Jövő é. szept. hó végén házi kezelésbe veszi vissza a birtokot br. Steiger Gyula.

**Tanítók gyűlése.** A nagycétényi espe- resi kerület róm. kath. tanítói egyesülete f. hó 17-én Verebelyen tartotta ősi közgyűlését, a melyen elhatározták, hogy a Léva vidéki róm. kath. népnevelők egyesületéből kiválnak és az Érsekújvár vidéki egyesülethez fognak csatlakozni. Ezen állásfoglalásuk mellett több célszerűségi szempont szől s kellően megindokolt kérvényüket a f. hó 24-én Léván tartandó közgyűlés útján jogják a főgyűlésmegyei hatóságokhoz fölterjeszteni. Délben a Hiller-féle vendéglőben társaság volt, a melyen a nagycétényi kerület tanítói valamen- nyien részt vettek.

**A trencsényi kórház ujjáépíté- se.** Mint Trencsényből írják, az ottani kórház- házat teljesen ujjáépítik. Az új épület 350 ágyra lesz berendezve s pavillon-rendszerben építve meg fog felelni a higiénia legmodernebb követelmé- nyeinek.

**A vágvölgyi vonal második vá- gányának kiépítése** jelentős lépéssel haladt előre. A Trencsény melletti Vág-híd 6 hónapi munka után majdnem teljesen készen áll. Csúpan a hid egy részének a befestése van még hátra. A második vágány kiépítésén egyébként már közvetlen Trencsény mellett dolgoznak. A közigaz- gatási bizottság pedig már az illavai vonalrész kisajátítási munkálataira is kitézte a határnapot.

**Felvételi épület Tótmegyeren.** A m. kir. államvasutak Tótmegyér állomásán léte- sitendő felvételi épület munkáira a budapest- baiparti üzletvezetőség f. hó 15-én arlejtést tar- tott Budapesten. Az ajánlattevők között vannak Holota Dezső 42,400, Crozzoli József 45,560 ko- ronával Érsekújvárról, Binetter Fülöp 54,256 kor. Nyitráról.

**Félaru vasuti jegyek.** Az állami és törvényhatósági tisztviselők és nyugdíjasok részére félaru vasutjegy váltására jogosító képesé- véi igazolványokat a jövő évre október 15-ikétől kezdve állítják ki. A jelenlegi igazolványokba kap- csolt arcképek az új igazolványok kiállításánál nem használhatók, mihez képest minden egyes igényjogosultnak új arcképet kell beküldenie. Az arckép az előlap alsó szélén (magán a fényképen) az arcképen ábrázolt egyén által névaláírásával ellátandó. Az igazolványok kiállítására egyedül a Magyar Államvasutak igazgatósága illetékes, miért is a kezelési illeték fejében igazolványonként fize- tendő egy korona postautalvánnyal a Magyar Ál- lamvasutak főpénztára címére (Budapest, VII., Andrássy-ut 75.) küldendő. A postautalvány szel- venyén az összeg pontosan megjelölendő.

**Az új cseléd törvény.** November hó 1-én lép életbe az új törvény, mely a gazda és cseléd közötti viszonyt szabályozza. Az új törvény sokban eltérő a régítől és a cselédügyi bírasko- dást első fokban a járási főszolgabírákhoz utalja. A gazdasági cselédek az előjáróságok által hird- detményileg lesznek felhiva arra, hogy új cseléd- könyv beszerzése védett állandó lakhelyük közsé- gi előjáróságainál jelentkezzenek. Minden cselédnek új cselédkönyvvel kell elátva lennie, azok azonban a kik szolgálati helyüket nem változtatják, rég, könyvükkel 1908. évi december 31-ig tovább szolgálhatnak.

**Mió lesz a tél?** A mostani fa- és széninség fenyegetése között rendkívül érdekel mindenkit, hogy milyen lesz a tél? Meteor, (Vo- záry Miklós főmérnök) a külföldön is szaktekin- telynek elismert magyar időjárás napokban tette közzé prognózisát a téli időszakra vonatkozólag. E szerint igen enyhe tél előtt állunk és nagyobb hideg beállt csak január közepére várhatjuk; ez is csak rövid ideig fog tartani. Ellenben a kitavasodás rendkívül lassú lesz. Tekintettel arra, hogy Meteorok a múlt télre vonatkozó, jóslatai is pontosan beváltak, van okunk és ala- punk hinni, hogy ebben a jövődőlésben is biz- hatunk, ami igen jól esik azoknak, akik félnek a kemény téltől a fűtőanyagban fenyegető szük- ség miatt.

**Öngyilkosság.** Huszár Béla volt bizto- sítási tisztviselő Budapestről Trencsénybe érkezett és egyenesen szülei sírjához ment, ahol föbelőtte magát. Hátramaradt levelében zilált anyagi vi- szonyait és célt tévesztett (!) életét jelölte meg öngyilkossága okául.

**Tűz a vidéken.** Aszóson f. hó 19-én este tűz volt, amely nyolc házat a mellékhegyi- ségekkel együtt elhamvasztott. A tűz kitérése idején óriási szelvihar dühöngött, amelynek ere- jével szemben tehetetlenül állott a falu népe. Szerencse, hogy a szél irányja keresztelte az utca hosszvonalát s így az égő perjét a szántó- földek felé vitte, a hol a tűz kárt nem okozha- tott. A tűznek egy emberélet is áldozatul esett. Lallák József gazda égő házából kukoricáját akarta kimenteni, azonban a füst és hőség kö- vetkeztében a konyhában összeroskadt és meg- fulladt. Holtan hozták ki a házából. A tűz keletkezésének okát nem tudják.

**Szaktanfolyamok rendezése a sza- bó és cipész iparban tanításra képes szakiparosok részére.** A szabó- és cipész iparosok továbbképzése érdekében az erre vonat- kozó oktatás szervezésével megbízott m. kir. technológiai iparmúzeum oda törekszik, hogy minden oly nagyobb városban, ahol szabó és cipész iparosok nagyobb számban laknak, legyen egyelőre egy, később legalább két oly szakmabeli intelligens iparos, akik iparostársaikat a szükség- hez képest időszakosan iparuk különleges szak- ismereteiben okszerűen tanítsák. Hogy ezen célnak megfelelő, azaz tanításra képes szakipa- rosok kellő számban kiképeztessenek, a technoló- giai muzeum a szabó és cipésziparból mester- tanfolyamokat rendez. Ezen a tanfolyamon intel- ligens, előadóképességgel bíró, szakmájukban kitűnően jártas és vándor- vagy más rendszerű szaktanfolyamot végzett, tehát már megfelelően előképzett fiatalabb iparosmesterek és kivételesen 24 évnél idősebb segédek vehetnek részt, és pedig ezt megkönnyítendő, megfelelő napidíjjal és utazási

költséggel ellátva. A szabóipari tanfolyam 1908. évi január hó 6-ától február hó 25-éig, a cipész- ipari szaktanfolyam f. é. november hó 4-étől december hó 18-áig tartana. Ezen tanfolyamok tárgyai lesznek: a szerkesztő mértan elemei rajzzal, ipari számtan, emberanatomiai alap- ismeretek, áruismeret és ipari technológia, különös ipari könyvviteltan és az illető iparág szabászati rajza és kalkuláció. A tanítás naponként 8-9 órára terjed. Tanítási díj nem lesz. A szóban forgó tanfolyamokon rész venni hajlandók folyó évi október hó 31-éig személyesen, vagy írásbeli nyilatkozat útján jelentkezhetnek a pozsonyi kereskedelmi és iparkamaránál.

**Piaci árak.** (100 kilogrammonként koro- nában). A „Nyitramegyei Gazdasági Egyesület“ nek a nyitrai piacon eladott terményekre vonat- kozó jelentése 1907. év október hó 23-án. Baza 21.60—22.80, rozs 20.—21.—, árpa 16.—17.80, zab 15.—15.16, kukorica 11.—11.52. Látható ga- bonakészletek (mérermázsákban): buza 40,000, rozs 3000, árpa 40,000, zab 3000, kukorica 200.

## Telefon.

**Trencsény.** Ha nyilatkozni akar, adunk rá helyet, a magunk részéről minden nyilatkozást felesleges- nek tartunk. Az Ön ügyét a dolog sem jobbra, sem balra nem befolyásolja.

**D. K. Abaujszántó.** Senki sem tehet róla, hogy nem ő találta fel a puskakort, de hogy az ilyenek az ostobaságukat a hiúságukkal kendőzzék, az már mégis türhetetlen.

## Szarkahegy legszebb helyén

nyári lakoknak alkalmas  
négy szőlő-parcella 150. 2-3  
szabad kézből eladó. — Bővebbet:  
Piarista-utca 18. sz. alatt.

## 3500—4000 m.-mázsa szalma eladandó!

Bérlet átadás végett fenti mennyiségű árpa-zab- buza és rozs-szalma 1907. évi termésből eladó.

Kérdezősködések gróf Dezasse Ferenc- hez, Bohunicz (Pozsony megye) intézőség- nek. 151. 2-2.

## Két szép szőlő

Zobor-ujhegyen, finom fajú oltvá- nyokkal kiültetve, lakható hajlékok- kal szabad kézből eladó. Bővebb felvilágosítást ad R. N., Felsőváros, 154. Vár-tér 4. szám.

## Legmegbízhatóbb cég!!

### SULGÁN ANDRÁS

cipész 110. 43—52.

a nyitrai 14. honvéd-gyalogezred tisztikari szállító  
Nyitrán, Megyeház-utca 7.

Készít mindennemű czipő- ket a legjobb anyagból a legelegánsabb kivitelben

ortopédiai rendszer szerint.

Továbbá készít tisztí lovglő- csizmát mérték után a leg- előnyösebb feltételek mellett.

Gyors és pontos kiszolgálás!

Állandó nagy cipőraktár!

Állandó nagy cipőraktár!

## Hirdetmény.

**A privigyei m. kir. állami faiskolában 1907. év őszén december hó 15-ig nagyobb mennyiségű alma, körte, cseresznye, meggy és szilva-fa ojtvány bocsájtatik eladásra. I. osztályú 60 fill., II. osztályú 30 fillér. Megrendelhető és tavaszra előjegyezhető a faiskola felügyelőségénél.**

149. 2-2. **Faiskola-felügyelőség.**



**Szőlő-oltványokat**  
szállít, fajtisztaságért jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti 144. 4-20.  
**első szőlőoltvány telep**  
tulajdonos: **Caspari Frigyes**, Medgyes 96. sz. (Nagyküküllő megye).

**Tessék képes árjegyzéket kérni!**  
Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelleg biznyságot szerezhethet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

Radosna és Vidéke Mezőgazdasági Szesz-főzde Szövetkezet.

## Meghívás.

**Radosna és Vidéke Mezőgazdasági Szesz-főzde Szövetkezet**  
**1907. évi november hó 10-én d. u. 3 órakor** a szesz-főzde irodájában rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 21. §. értelmében meghívotnak.

### Napirend:

1. 1905. és 1906. évi üzleteredményről szóló jelentés tárgyalása.
  2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentés megadása.
  3. Mérleg megállapítása.
  4. Tiszta jövedelemmel való rendelkezés.
  5. Igazgatóság tagjainak választása.
  6. A felügyelő bizottságnak választása.
  7. Esetleges indítványok.
- Az 1906. év végeig volt a szövetkezetnek 15 tagja, 400 üzletrészszel; az évfolyamán be és ki nem lépet senki.
- Radosna, 1907. október hó 21-én.

153. 1-1. **Az igazgatóság.**

# WEIGL ANTAL

PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

146.

## férfiszabó-műhelyét,

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát, — valamint

melyben ugy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

**Bejegyzett minta. Gyönyörű, hatáskeltő! Törvényesen védve.**

## Legpompásabb karácsonyfa-dísz

az én I. sz. karácsonyfa brillant angyaliharangozásom,

melynek egy keresztény családnál sem szabadna hiányoznia.

Az egész fémből készült, 6 aranyozott angyallal, 30 cm. magas, jótállás a kifogástalan működésért, s a legkisebb valamint a legnagyobb karácsonyfára könnyen ráilleszthető. Az asztalra téve, mint asztalszengetyű használható. A meleg kályhára helyezve pedig gyertyaláng nélkül is jól működik magától.

A három gyertya melege által hevített levegőtől forog a hajtókerék, melynél fogva az azon elhelyezett acélgombocskák a 3 haranghoz ütődnek, miáltal a harangok kellemes, jóleső ezüst csengésű, hangot adnak, mely fiatalban és öregben szent karácsonyi áhítatot ebreszt.

Ara darabonként dobozzal és használati utasítással együtt **K 1-50**, 3 db. K 4-25, 4 db. K 5-50, 6 db. K 8-—, 9 db. K 12-—, 12 db. K 15-—, 24 db. K 29-—, 36 db. K 43-50, 50 db. 58-—, 100 db. K 112-—.

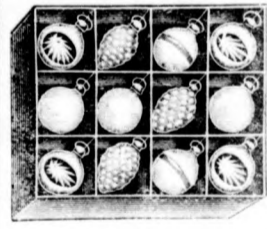
2. sz. Ugyanez a karácsonyfa angyali-harangozás, rendkívül elegáns, különösen finom nikellezett kidolgozásban, csavart harangoszlopokkal és három pompásan csillogó ezüst virággal, melyek a gyertyák világánál csodaszépen régyognak, dobozzal és használati utasítással együtt darabonként **K 2-—**, 3 db. K 5-50, 4 db. K 7-25, 6 db. K 10-50, 9 db. K 15-50, 12 db. K 20-25, 24 db. K 39-50, 36 db. K 57-50, 50 db. K 77-50, 100 db. K 150-—.



**5 korona!**  
Valódi svajci szab. „Roskopf” rendszerű horgony remontőr óra, felhúzó rugóval, védett tömör svajci horgonyművel, valódi zománccsúzállap, szilárd valódi védőmózzattal ellátott nikeltokból és sarkos fedéllel, a szerkezet felett tojásdad kengyel, 36 óráig jár (nem 12 óráig) díszített és aranyozott mutatókkal, pontosan szabályozva, 3 évi írásbeli jótállással dbja K 5-—, 3 darab K 14-—, Másodperemutatóval K —6, 3 db. vételnél K. 17-—, Gazdag választék főárjegyzékben.

## Legújabb üveg-karácsonyfa-dísz

12 db. gndosan dobozba csomagolva, nagyság és kivétel szerint K —40, —60, —70, —80, 1-—, 1-20, 1-50, 2-—; 6 db. dobozban, nagyság és kivétel szerint K —75, —90, 1-—, 1-20. Lametta (angyalhaj) ezüst vagy arany borítékban drbja K —10; diókötő-drót 100 db. K —20. Üveggyöly-lánc 1 1/2-2 m. hosszú, a golyók nagysága szerint K —90, —95, 1-20, 1-40. Karácsonyfa-gyertyák 24 db. dobozban K —50, nagyobb 15 db. dobozban K —58. Gyertyatartók tucatja K —50.



7223. sz. Pénztárca egydarab világosbarna szattyanbőrrel, nagy füzöt-táska, 4 rekesz, rugóbejáratával, nikellezzel, 9 cm. hosszú, 6 cm. széles K. 1-50.

7302. sz. Olcsó jó pénztárca egydarab erős, sima bőrből, redőzve, első, marhabőr előrészel, 4 rekesz és névjegytartóval, 3 zárral, 9 cm. hosszú 6 cm. széles K. 1-35.

Jobb pénztárca K. 1-85, 2-10, 2-80, 3-10, 3-60, 3-80, 4-20 és felejt.

## Karácsonyi jutalom!

Minden tisztelt vevőm, aki szeptember 1-étől november 30-ig egyszerre legalább 40 korona értékben megrendel, — kap ingyen karácsonyi jutalmul: 1 darab 4343. számú elsőrendű Sas Roskopf „Alarm” ébresztő órát éjjel világító számlappal 4 korona 20 fillér értékben, három évi írásbeli jótállással és 80 oldalas képes főárjegyzékemet az 1908. évről.

Kicserélés megengedve vagy a pénz vissza, tehát kockázat kizárva! Szétküldés utánvétellel, vagy az összeg előzetes beküldése ellenében.

Legelőszérűbb a megrendelést a postautalvány szelvényen eszközölni. A szállítás postafordultával történik. Ezért tehát **okvetlen szükséges** a megrendelőlevélben vagy megrendelési kártyán megemlíteni, hogy a szállítás utánvétellel történjék-e vagy pedig az összeg postautalvánnyal előre elküldetett. Minden megrendelőnek érdekében áll megrendelését lehetőleg december 15. előtt beküldeni, miután december 15. után oly tömegben adatnak a küldemények a postára, hogy azoknak továbbítása nem történhetik oly gyorsan mint rendes körülmények között.

**Első órágyár Brűx-ben Konrad János cs. és kir. udvari szállító Brűx 2036 sz.**  
(Csehország) 131. 8-10.

200 oldalas, 3000 ábrát tartalmazó magyar főárjegyzékem kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldeték.

## MIT IGYUNK?

gyünk mohai gyünk mohai gyünk mohai gyünk mohai

hogyan egészségünket megóvjuk, mert csak a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvószert.

**A mohai Ágnes-forrás**, mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyosknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légsző- és húgyszervi betegségeknek. 26 év óta bebizonyosodott, hogy még ragályos betegségektől is, mint typhus, cholera, megkíméltek azok, a kik közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes mohai Ágnes-vizet éltek. Legjelesebb orvosi szaktekintélyek által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másfél literesnél nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített viznél, sőt a szódaviznél is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás vizét a lesgzegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. A forráskezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

**Főraktár: Aitner Ferenc urnál Nyitrán.**

## ÁGNES-

forrást, ha gyomor-, bél- és légszőhuruttól szabadulni akarunk.  
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.  
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.  
forrást, ha májbajtól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

**Kedvelt borvíz!**  
Főraktár: Aitner Ferenc urnál Nyitrán.

# VEREBÉLY GÉZA LEGNAGYOBB S FŐVÁROSI MODERN BEREN- DEZÉSŰ ÚRI- ÉS NŐI-DIVAT ÁRÚHÁZA NYITRÁN, Tóth Vilmos utca 4. sz. alatt (a Szarvas-szálloda mellett)

**FÉRFI DIVAT:** Fekete puha kalapok K. 3.80, 4.80, 5.50, 6.50, 8.50 és 10.—. — Fekete kemény kalapok K. 5.50, 7.—, 9.—, 10.— és 11.— legújabb kivitelben. — Glacé keztyű K. 2.40. — Nyak-kendők rendkívüli nagy választékban a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig.

**NŐI DIVAT:** 115 cm. Rekordár kelme 94 fill. — 115 cm. Lóden K. 1.56. — 115 cm. őszi és téli kelmék 1.50, 2.—, 2.60, 3.26 és 4.— korona igen szép és tartós kivitelek. — Glacé keztyű 3 gombos K. 2.— — Gyapjú és selyem bluz kelme különlegességek.

Szigoruan szabott árak, azonnali fizetésnél 5% pénztári engedmény.

10.

Kiváló tisztelettel

**Verebély Géza.**

## A „Felvidéki parcellázó és gazdasági bank” részvénytársaság NYITRA székhelyel.

Vásárol saját számlájára ingatlanokat parcellázás és egészbeni tovább eladás céljából. Elfogad megbízásokat parcellázások keresztülvitelére haszonrészesedés, vagy meghatározott összeg fejében. Közvetít birtokeladásokat és vételeket. Vásárol erdőterületeket kihasználásra, vagy bármily nemű épület-, mű- és tűzifát. Elvállal haszonbérleteket albérleti joggal, e nélkül pedig azok megbízható közvetítését eszközözi. Felvállal gőzeke-szántásokat ott, a hol 2000 magyar holdnyi érdekeltség biztosítható. Kedvező feltételek mellett közvetít minden rendű gazdasági szükségleteket. — Ügynöki közbenjárást esetenkénti megállapodás szerint díjazunk.

Részletes felvilágosításokkal készségesen szolgál a bank igazgatósága NYITRÁN.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

# Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

2. 52.

## SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.



# SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti káinitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23—24%  
kénsavas káli tartalommal, \*\*\* \*\* \*

Stassfurti káitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74—76%  
kénsavas káli tartalommal, \*\*\* \*\* \*

**KOVASAVAS KÁLIT** (dohánytrágyázásra)

továbbá mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

**RÉZGÁLICZOT** (98—99%) elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA” mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.